

STUDIEORDNING

Innovation og entrepreneurship (PBA)

August 2018

ULLA SKAARUP
REKTOR

Indholdsfortegnelse

1. Studieordningens rammer	3
1.1 Uddannelsens reguleres af følgende love og regler:	3
1.2 Navn på uddannelse og dimittendens titel	3
1.3 ECTS-point	4
1.3.1 Figur 1: Uddannelsens struktur og ECTS-fordeling	4
1.4 Uddannelsens formål og slutmål	4
1.5 Niveau i kvalifikationsramme	6
1.6 Ikrafttrædelse og overgangsordninger	6
2. Optagelse på uddannelsen	6
3. Uddannelseselementer og uddannelsens moduler	7
3.1 Figur 2: Tidsmæssig placering af uddannelseselementer, praktik og prøver	7
3.2 Nationale fagelementer	8
3.2.1 Antal prøver i de nationale fagelementer	12
3.3 Lokale fagelementer	12
3.4 Valgfrie uddannelseselementer	15
3.4.1 Valgfrie uddannelseselementers læringsmål	17
3.5 Praktik	20
3.6 Regler for praktikkens gennemførelse	22
3.7 Undervisnings- og arbejdsformer	23
3.8 Differentieret undervisning	27
3.9 Læsning af tekster på fremmedsprog	27
4. Internationalisering	27
4.1 Uddannelse i udlandet	27
4.2 Aftaler med udenlandske uddannelsesinstitutioner om parallelforløb	27
5. Prøver og eksamen på uddannelsen	28
5.1 Prøverne på uddannelsen	28
5.1.1 Prøveformer	28
5.1.2 Bundne forudsætninger	28
5.1.3 Prøvernes tilrettelæggelse	31
5.1.4 Prøver med eksternt bedømmelse	35
5.2 Placering af prøverne i uddannelsesforløbet	35
5.3 Førsteårsprøven	35
5.4 Krav til skriftlige opgaver og projekter	35
5.5 Krav til det afsluttende projekt	35
5.5.1 Formulerings- og staveevners betydning for bedømmelsen	36
5.6 Anvendelse af hjælpemidler	37
5.7 Særlige prøvewilkår	37
5.8 Syge- og omprøver	37
5.9 Det anvendte sprog ved prøverne	38
5.10 Studiestartprøve	38
5.11 Eksamenssnyd	39
5.11.1 Brug af egne og andres arbejder (plagiat)	39
5.11.2 Processen ved afklaring af eksamenssnyd, herunder plagiering	40
5.11.3 Disciplinære foranstaltninger ved eksamenssnyd og forstyrrende adfærd	40
5.11.4 Klage over sanktioner vedr. snyd, plagiering og forstyrrelse af eksamen	41

6. Andre regler for uddannelsen	41
6.1 Regler om mødepligt	41
6.2 Merit	42
6.2.1 Meritaftaler for fag omfattet af studieordningens fællesdel	42
6.2.2 Meritaftaler for fag omfattet af studieordningens institutionsdel	42
6.3 Kriterier for vurdering af studieaktivitet	42
6.4 Dispensationsregler	43
6.5 Klager	43
6.5.1 Anke	45
6.5.2 Klage over retlige forhold	46
6.6 Økonomi	46

1. Studieordningens rammer

Denne studieordnings nationaldel er fastlagt af følgende institutioner:

Erhvervsakademi Sjælland

Erhvervsakademi Aarhus

Erhvervsakademi Lillebælt

CPH Business

Erhvervsakademi MidtVest

1.1 Uddannelsens reguleres af følgende love og regler:

- LBK nr. 153 af 27/02/2018: Bekendtgørelse af lov om erhvervsakademier for videregående uddannelser.
- LBK nr. 986 af 18/08/2017: Bekendtgørelse af lov om erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser (LEP-loven).
- BEK nr. 841 af 24/06/2018: Bekendtgørelse om erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser (LEP-bekendtgørelsen).
- BEK nr. 1500 af 02/12/2016: Bekendtgørelse om prøver i erhvervsrettede videregående uddannelser.
- BEK nr. 1495 af 11/12/2017: Bekendtgørelse om adgang til erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser.
- BEK nr. 262 af 20/03/2007: Bekendtgørelse om karakterskala og anden bedømmelse.
- BEK nr. 1014 af 02/07/2018: Bekendtgørelse om tekniske og merkantile erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser.

Der kan være senere ændringer til ovenstående. De gældende love og bekendtgørelser er tilgængelige på internetadressen www.retsinfo.dk

1.2 Navn på uddannelse og dimittendens titel

Uddannelsens navn er professionsbachelor i Innovation og entrepreneurship.

Dimittenderne fra uddannelsen har ret til at anvende betegnelsen professionsbachelor i Innovation og entrepreneurship.

På engelsk kan betegnelsen Bachelor's Degree Programme in Innovation and Entrepreneurship anvendes.

1.3 ECTS-point

Uddannelsen, der er en fuldtidsuddannelse, er normeret til 1½ (halvanden) studenterårsværk. Et studenterårsværk er en fuldtidsstuderendes arbejde i 1 år. Et studenterårsværk svarer til 60 point i European Credit Transfer System (ECTS). Uddannelsen er således normeret til i alt 90 ECTS point.

1.3.1 Figur 1: Uddannelsens struktur og ECTS-fordeling

Uddannelseselementer		1. semester	2. semester	3 semester
Nationale Fagelementer	Forretningsudvikling	10 ECTS		
	Entrepreneurship	10 ECTS		
	Innovation	10 ECTS		
	Ledelse		10 ECTS	
Lokale Fagelementer	Entreprenant mindset	5 ECTS		
	Entreprenante trends	5 ECTS		
Valgfrie Uddannelses elementer			10 ECTS	
Praktik				15 ECTS
Bachelorprojekt				15 ECTS
I alt	90 ECTS	30 ECTS	30 ECTS	30 ECTS

1.4 Uddannelsens formål og slutmål

Formålet med uddannelsen til professionsbachelor i innovation og entrepreneurship er at kvalificere den uddannede til at håndtere professionel løsning af opgaver i en

nystartet virksomhed eller for en virksomhed med udviklingsopgaver af innovativ og eller entreprenuriel karakter.

Mål for læringsudbytte for Professionsbachelor i Innovation og entrepreneurship

Mål for læringsudbytte: Mål for læringsudbyttet omfatter den viden, de færdigheder og kompetencer, som en professionsbachelor i Innovation og entrepreneurship skal opnå i uddannelsen.

Slutmål:

Formålet med uddannelsen er at kvalificere den uddannede til at kunne håndtere en bred vifte af innovative, entreprenurielle og udviklingsorienterede opgaver i egen virksomhed eller i en allerede eksisterende virksomhed.

Viden

Den uddannede har:

- udviklingsbaseret viden om professionens og fagområdets praksis og anvendt teori og metode i forhold til innovation og entrepreneurship
- udviklingsbaseret viden om ledelsesmæssige teorier og metoder og disses anvendelse i praksis
- viden om relevante modeller til vurdering af vækst og udviklingsmuligheder og disses anvendelse i praksis
- kunne forstå og reflektere over forskellige typer af innovative og entreprenante miljøer og disses potentiale.

Færdigheder

Den uddannede kan:

- vurdere praksisnære og teoretiske problemstillinger samt udvikle bæredygtige og skalerbare forretningskoncepter i nye og eksisterende virksomheder
- anvende og vurdere en bred vifte af ledelsesværktøjer i forskellige udviklingsfaser og i forhold til forskellige målgrupper i en ny eller eksisterende virksomhed
- formidle praksisnære og faglige problemstillinger, processer og løsninger til samarbejdspartnere og brugere.

Kompetencer

Den uddannede kan:

- handle entreprenant ved at kunne identificere, udvikle og eksekvere på forretningsmuligheder i nye og eksisterende virksomheder og organisationer
- selvstændigt indgå i fagligt og tværfagligt samarbejde og herunder styre og gennemføre en udviklings- og innovationsproces og som led heri påtage sig ansvar

inden for rammerne af professionel etik med nysgerrighed, kreativitet, samarbejde, handlekraft og kritisk tænkning

- lede og agere professionelt i komplekse og udviklingsorienterede situationer samt opbygge og udnytte personlige og organisatoriske netværk
- identificere egne og andres læringsbehov for at kunne udvikle og vedligeholde relevante kompetencer i forhold til professionen.

1.5 Niveau i kvalifikationsramme

Uddannelsen har niveau 6 på kvalifikationsrammen.

1.6 Ikrafttrædelse og overgangsordninger

Studieordningen træder i kraft den 20. august 2018 og har virkning for alle studerende der er indskrevet på uddannelsen.

2. Optagelse på uddannelsen

Optagelse på uddannelsen sker i henhold til reglerne i bekendtgørelse om adgang til erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser (se henvisning til gældende bekendtgørelse i afsnit 1.2):

Optagelse

§ 12. Uddannelsesinstitutionen fastsætter, jf. stk. 2, hvor mange ansøgere der kan optages på den enkelte uddannelse, medmindre optagelseskapaciteten er fastsat af Styrelsen for Videregående Uddannelser.

Stk. 2. På uddannelser med frit optag fastsætter institutionen en optagelseskapacitet, der sikrer tilfredsstillende uddannelsesforhold.

§ 13. Ansøgere, der har gennemført en dansk erhvervsakademiuddannelse tilrettelagt som heltidsuddannelse eller har gennemført en dansk uddannelse tilrettelagt som heltidsuddannelse på et højere niveau, kan ikke optages eller indskrives på en erhvervsakademiuddannelse, der er tilrettelagt som heltidsuddannelse.

Stk. 2. Ansøgere, der har gennemført en dansk bacheloruddannelse, professionsbacheloruddannelse eller anden dansk uddannelse på tilsvarende niveau tilrettelagt som heltidsuddannelse eller har gennemført en dansk uddannelse på et højere niveau tilrettelagt som heltidsuddannelse, kan ikke optages eller indskrives på en professionsbacheloruddannelse tilrettelagt som heltidsuddannelse.

Kvoter

§ 14. Er der flere kvalificerede ansøgere end uddannelsespladser på det enkelte optagelsesområde, jf. § 12, stk. 1, kan uddannelsespladserne opdeles i kvote 1 og kvote 2 og eventuelt kvote 3. Overskydende pladser fra kvote 1 overføres til kvote 2, og overskydende pladser fra kvote 2 overføres til kvote 1. Kvote 3 kan kun oprettes til uddannelser, der udbydes på engelsk.

Stk. 2. Styrelsen for Videregående Uddannelser fastsætter hvert år kvoternes størrelse, herunder kvote 3, efter indstilling fra uddannelsesinstitutionerne.

Stk. 3. Styrelsen kan godkende, at de institutioner, der udbyder en uddannelse, kan anvende et andet optagelsessystem end kvotesystemet.

Stk. 4. Institutionen offentliggør på sin hjemmeside den fastsatte fordeling af uddannelsespladserne efter stk. 1 og 2, og et eventuelt andet optagelsessystem efter stk. 3.

3. Uddannelseselementer og uddannelsens moduler

3.1 Figur 2: Tidsmæssig placering af uddannelseselementer, praktik og prøver

Semester	Prøve	Uddannelseselement	ECTS	Bedømmelse	Intern/ ekstern
1. semester	1. semesterprøve	Innovation	30	7-trinsskala	Intern
		Entrepreneurship			
		Forretningsudvikling			
		Entreprenant Mindset			
2. semester	2. semesterprøve	Innovation	20	7-trinsskala	Ekstern
		Entrepreneurship			
		Forretningsudvikling			
2. semester	Valgfagsprøve	De valgfrie uddannelseselementer	10	7-trinsskala	Intern
		Praktikprøve	Praktikken	15	7-trinsskala

3. semester	Prøve i bachelor-projekt	Bachelorprojekt	15	7-trinsskala	Ekstern
-------------	--------------------------	-----------------	----	--------------	---------

3.2 Nationale fagelementer

Uddannelsen indeholder følgende nationale fagelementer:

- Forretningsudvikling (10 ECTS)
- Entrepreneurship (10 ECTS)
- Ledelse (10 ECTS)
- Innovation (10 ECTS)

I alt 40 ECTS

Fagområde: Innovation

ECTS: 10 ECTS

Indhold: Fagområdet indeholder idégenerering, kreative og innovative processer samt konceptudvikling i forhold til udvikling af bæredygtige produkter, koncepter, processer med mere i nye og eksisterende virksomheder.

Læringsmål:

Viden

Den studerende skal:

- have udviklingsbaseret viden om forskellige typer og opfattelser af innovation og kunne reflektere over disses relevans
- have viden om og forståelse for praksis og anvendt teori og metoder til udvikling af bæredygtige forretningsmodeller, designs, produkter/koncepter eller processer, fra problemidentificering, over idégenerering, til validering og implementering
- have viden om forskellige tilgange og metoder til at generere og anvende viden og indsigt, herunder indsamling, behandling, analyse og kvalitetssikring af data, og kunne reflektere over anvendeligheden heraf.

Færdigheder

Den studerende skal:

- anvende fagområdets metoder og redskaber og skal mestre de færdigheder, der knytter sig til arbejdet med innovation, herunder metoder til test af ideer, koncepter, produkter ol. samt kreative og innovative processer
- kunne vurdere praksisnære og teoretiske problemstillinger inden for innovation samt begrunde og vælge relevante løsningsmodeller i relation til relevans og bæredygtighed af egne og andres ideer, koncepter, processer og produkter
- kunne formidle praksisnære og faglige problemstillinger, innovative processer og produkter til interessenter.

Kompetencer

Den studerende skal:

- kunne udvikle og drive innovationsprocesser i praksis fra problemidentificering, over idégenerering, til validering og implementering af et bæredygtigt produkt, design, koncept eller en proces, dette i såvel nye som eksisterende virksomheder og organisationer.
- selvstændigt indgå i fagligt og tværfagligt samarbejde inden for innovation og påtage sig ansvar inden for rammerne af en professionel etik
- identificere egne læringsbehov og udvikle egen viden, færdigheder og kompetencer i relation til innovation

Fagområde: Ledelse

ECTS: 10 ECTS

Indhold: Fagområdet indeholder både ledelse på individniveau - herunder selvledelse og egen udvikling, og ledelse på andre niveauer herunder projektledelse, forandringsledelse, innovationsledelse samt udvikling og ledelse af teams i nye og eksisterende virksomheder

Læringsmål:

Viden

Den studerende skal:

- have udviklingsbaseret viden om fagområdets praksis og anvendt teori og metoder inden for ledelse og netværksstrukturer
- have forståelse for praksis, anvendt teori og metode inden for ledelse, herunder selv-, team, projekt- og innovationsledelse og kunne reflektere over disses anvendelighed

Færdigheder

Den studerende skal:

- kunne anvende fagområdets metoder og redskaber og skal mestre de færdigheder, der knytter sig til beskæftigelse i forhold til ledelsesfeltet, herunder situationsanalyser i organisationer under forandringer
- kunne vurdere praksisnære og teoretiske problemstillinger samt begrunde og vælge relevante løsningsmodeller inden for team-, projekt-, innovations- og forandringsledelse
- netværk og opbygge relevante relationer
- kunne formidle praksisnære og faglige problemstilling og løsninger inden for ledelsesinitiativer og -handlinger i konkrete sammenhænge til samarbejdspartnere og brugere, samt opbygge og indgå i relevante relationer og netværk

Kompetencer

Den studerende skal:

- kunne håndtere komplekse og udviklingsorienterede ledelsesopgaver og -udfordringer i konkrete arbejdssituationer, herunder selvledelse, teamledelse, projektledelse og forandringsledelse i virksomheder og organisationer
- kunne selvstændigt indgå i fagligt og tværfagligt samarbejde i relation til ledelse og påtage sig ansvar inden for rammerne af en professionel etik inden for ledelse
- kunne identificere egne læringsbehov og udvikle egen viden, færdigheder og kompetencer i relation til professionen i forhold ledelse

Fagområde: Entrepreneurship

ECTS: 10 ECTS

Indhold: Fagområdet indeholder både entrepreneurship og intrapreneurship, herunder test og validering af koncept og forretningsmodeller i relation til produktudvikling, markedsføring og go-to-market

Læringsmål:

Viden

Den studerende skal

- have udviklingsbaseret viden om fagområdets praksis og anvendt teori og metode, herunder forskellige tilgange til entrepreneurship og intrapreneurship, og kunne reflektere over disses relevans og anvendelighed
- have viden om og kunne reflektere over forskellige tilgange til omverdenens betydning for entrepreneurship
- have viden om udfordringer ved og redskaber til start og drift af virksomhed, samt kunne reflektere over disse

Færdigheder

Den studerende skal

- kunne anvende intreprenurielle og entreprenurielle metoder og redskaber og kunne reflektere over disses relevans og anvendelighed til udvikling, etablering og drift af bæredygtige koncepter
- kunne vurdere praksisnære og teoretiske problemstillinger inden for intrapreneurship og entrepreneurship samt begrunde og vælge relevante løsningsmodeller
- kunne formidle praksisnære og faglige problemstillinger inden for intrapreneurship og entrepreneurship og løsninger til samarbejdspartnere og interessenter.

Kompetencer

Den studerende skal:

- kunne håndtere komplekse og udviklingsorienterede situationer i forbindelse med start af nye projekter, organisationer eller virksomheder.
- kunne identificere egne læringsbehov og udvikle egen viden, færdigheder og kompetencer i relation til intrapreneurship og entrepreneurship

Fagområde: Forretningsudvikling

ECTS: 10 ECTS

Indhold: Fagområdet indeholder forretnings- og markedsforståelse, herunder strategiske analyser af kunder og konkurrenter både i forhold til etablering, drift og skalering af egen og eksisterende virksomhed. Der fokuseres på identificering og analyse af vækstmuligheder samt vurdering af økonomiske, sociale og miljømæssige effekter af udviklingsaktiviteterne.

Læringsmål:

Læringsmål for Forretningsudvikling

Viden

Den studerende skal

- have udviklingsbaseret viden om fagområdets praksis og anvendt teori og metoder inden for forretningsforståelse og forretningsudvikling og kunne reflektere over disses relevans og anvendelighed
- have viden om og forståelse af trends, markeder, kunder og konkurrenter i forhold til drift og skalering af egen og eksisterende virksomhed

- have en grundlæggende driftsøkonomisk forståelse til sikring af bæredygtige forretningsmodeller

Færdigheder

Den studerende skal:

- kunne udvikle og vurdere forretningsmodeller med udgangspunkt i omverdens- og markedsvilkår i relation til egen professionsfaglig viden
- kunne analysere mulighederne for forretningsudvikling ud fra en forståelse af egne, kunders og andres aktørers professionelle, sociale, kulturelle og økonomiske interesser og i praksis planlægge og eksekvere konkrete forretningsudviklende initiativer
- formidle praksisnære og faglige problemstillinger og løsninger inden for forretningsudvikling til samarbejdspartnere og brugere

Kompetencer

Den studerende skal:

- kunne håndtere komplekse og udviklingsorienterede processer inden for forretningsudvikling og udfordre eksisterende samt udvikle nye bæredygtige forretningsmodeller og kombinere både traditionelle og innovative modeller
- selvstændigt indgå i fagligt og tværfagligt samarbejde og påtage sig ansvar inden for rammerne af en professionel etik
- identificere egne læringsbehov og udvikle egen viden, færdigheder og kompetencer i relation til forretningsudvikling

3.2.1 Antal prøver i de nationale fagelementer

Der afholdes 2 prøver i de nationale fagelementer, samt yderligere én prøve i bachelorprojektet.

For et samlet overblik over alle uddannelsens prøver, henvises til institutionsdelen af studieordningen, idet de nationale fagelementer beskrevet i denne studieordning kan prøves sammen med fagelementer fastsat i institutionsdelen af studieordningen.

3.3 Lokale fagelementer

Uddannelsen indeholder følgende fagelementer

- Entreprenant mindset (5 ECTS)

- Entreprenante trends (5 ECTS)
- Valgfrie fagelementer (10 ECTS)

I alt 20 ECTS

Fagområde: Entreprenant Mindset

ECTS: 5 ECTS

Indhold: Fagområdet indeholder forståelse for og udvikling af de studerendes viden, færdigheder og kompetencer inden for selvledelse og interpersonlige effektivitet. Der arbejdes med udviklingsbaseret og praksisnære viden om hvordan man kan udvikle og opbygge en entreprenante og effektiv tankegang (mindset) og tilgang i forhold til virke som iværksætter eller ide- og projektskaber. Fagområdet er opbygget omkring anerkendte internationale metoder og principper inden for selvledelse, interpersonlige kompetencer og effektivitet samt enterprenante tankegang

Læringsmål:

Viden og forståelse

Den studerende skal:

- Have viden om de fundamentale principper og begreber til selvledelse, interpersonlige kompetencer og effektivitet samt entreprenant tankegang
- Have udviklingsbaseret viden om metoder til selvledelse og samarbejdet med andre
- Have forståelse for det mindset, som gør det muligt at agere proaktivt og enterprenant
- Have forståelse for og kunne reflektere over egne og andres behov for selvudvikling samt indsigt i egne og andres personlige og interpersonelle kompetencer

Færdigheder

Den studerende skal:

- Kunne identificere og analysere sine behov i forhold til egen personlig og professionelle udvikling
- Kunne identificere og vurdere sine interpersonelle kompetencer og behov for deres videreudvikling
- Kunne identificere, analysere og formidle sin forståelse af andres motiver, behov og interesser i en samarbejdssituation
- Kunne være i stand til at identificere synergi i forhold til samarbejdet med andre
- Kunne vurdere og formidle behov for at alliere sig med andre samarbejdspartnere, som besidder anderledes kompetencer end en selv

Kompetencer

Den studerende skal:

- Kunne håndtere komplekse og udviklingsorienterede situationer relaterede til en interpersonel kommunikation og selvledelse ved hjælp af værktøjer og metoder
- Selvstændigt kunne arbejde med sine personlige og professionelle udvikling og effektivitet
- Kunne indgå i effektive interpersonelle kommunikation og samarbejde efter en win-win princippet
- Kunne skabe synergi i forhold til samarbejdet med andre
- Kunne agere proaktivt og langsigtet med fokus på forebyggelse, integritet og selvforståelse

Lokalt Fagområde: Entreprenante Trends

ECTS: 5 ECTS

Indhold: Fagområdet indeholder relevante tendenser og temaer til at understøtte ny innovation, forretningsmodeller og prototyping. Fagområdet kombinerer eksterne input, cases og konkrete projekter. Fagområdet sættes i tværfaglig relation til uddannelsens andre områder og skal give inspiration og indsigt til at udvikle nye innovative og entreprenante koncepter.

Endvidere kan man i de valgfrie uddannelseselementer arbejde videre med et enten tværfagligt eller en fokuseret tilgang med udgangspunkt i temaerne fra dette fag.

Læringsmål:

Viden og forståelse

Den studerende skal:

- Have viden om de udvalgte tendenser, som kan bidrage til innovation og entreprenørskab
- Have udviklingsbaseret viden om metoder til at identificere og forstå tendenserne samt redegøre for deres udvikling
- Have forståelse for og kunne reflektere over hvordan tendenserne påvirker omverden og dermed innovative og entreprenante projekter samt hvorledes de kan omsættes til værdi

Færdigheder

Den studerende skal:

- Kunne identificere, analysere, vurdere og formidle muligheder i relation til de udvalgte tendenser og konkrete projekter
- Kunne prototype, og illustrere, hvilken værdi der skabes ud fra et kundeperspektiv

Kompetencer

Den studerende skal:

- Kunne håndtere komplekse og udviklingsorienterede situationer når tendenser inddrages i relation til de projekter der arbejdes med på studiet
- Selvstændigt kunne tage stilling til hvorvidt tendenserne kan tilføje værdi og hvorledes denne kommer til udtryk
- Selvstændigt og/eller i samarbejde med andre kunne konceptualisere, illustrere og prototype innovative og entreprenante projekter med afset i tendenserne og dermed skabe værdi for en udvalgt kundegruppe.

3.4 Valgfrie uddannelseselementer

Omfang

Det valgfrie uddannelseselement skal have et omfang på 10 ECTS: Valgfrit uddannelseselement består af 5 eller 10 ECTS og foruden undervisning kan faget også sammensættes af studiekreds, ekskursioner og projekter.

Studiekreds sker på baggrund af retningslinjer fra underviseren, men uden underviserdeltagelse. De studerende har således i forbindelse med det valgfrie uddannelseselement et forstærket ansvar for deltagelse i og gennemførelse af studiekreds således at de studerende får arbejdet med genstandsfeltet i en sådan grad at der kan skrives en opgave med et tilfredsstillende resultat.

I undervisningsdelen behandles relevante emner og problemstillinger af generel karakter inden for det valgte element. På baggrund af undervisningen definerer den studerende sammen med en studiekreds og en vejleder relevante emner til yderligere fordybelse.

Det er muligt at tage hele det valgfrie uddannelseselement eller dele heraf i udlandet, hvor formen kan variere.

Udbud af valgfrie uddannelseselementer

For at få et større og udbud kan de valgfrie uddannelseselementer blive gennemført på tværs af danske og internationale uddannelser og afdelinger. Er der tale om et uddannelseselement, som udbydes på KVU, og ikke PBA niveau vil der være øget krav til selvstudie og refleksion over egen læring

Valgfagsudbuddet fastsættet i begyndelsen af andet semester og kan variere på baggrund af udbuddet på hele EASJ. Udbuddet beror endvidere på de studerendes tilkendegivelse, antal interesserede studerende for det enkelte valgfag samt erhvervsakademiets mulighed for at imødekomme ønsket om specifikke valgfag. Således er den studerende ikke garanteret et specifikt valgfag.

Der findes tre gennemgående valgfag til PBA Innovation & Entrepreneurship

- New Business Venture- Lean Start Up 10 ECTS
- Produktinnovation 10 ECTS
- Open topic 5 eller 10 ECTS

Læringsmål

Uddannelseselementet skal perspektivere uddannelsens mål for læringsudbytte og tilknyttet viden, færdighed og kompetence.

Følgende generelle læringsmål skal opfyldes:

Viden

Den studerende skal:

- have udviklingsbaseret viden om teori og metode inden for et selvvalgt emne, der perspektiverer et eller flere af uddannelsens kerneområder

Færdigheder

Den studerende skal:

- professionelt kunne formidle faglig viden både skriftlig og mundtlig
- kunne anvende den opnåede viden som input til udvikling af nye handlingsplaner, koncepter, services eller produkter

Kompetencer

Den studerende skal:

- professionelt kunne identificere og forholde sig til egne lærings- og udviklingsbehov inden for et fagligt område
- selvstændigt og i samarbejde med andre kunne tilrettelægge og gennemføre processen for tilegnelse af ny viden

Specifikke læringsmål udarbejdes særskilt for de enkelte emner, da de vil være afhængige af det valgte forløb.

3.4.1 Valgfrie uddannelseselementers læringsmål

Valgfrit element: New Business Venture - Lean Start Up
ECTS: 10 ECTS
<p>Formål: Faget giver mulighed for på 2. semester at arbejde med etablering af egen virksomhed med fokus problem-solution og product-market fit samt validering af forretningsmodel forud for etablering. Faget bygger på allerede opnået viden om kundeforståelse, forretningsmodeller og -udvikling samt entreprenelle trends og prototyping.</p> <p>Faget ligger op til tværfaglige grupper, men den studerende kan også gennemføre projektet alene. Der er tilknyttet studiekreds og formålet er i høj grad at "komme ud af bygningen " og teste forretningskonceptets hypoteser</p> <p>Faget søges gennemført sammen med studerende fra andre uddannelser og der er evt. krav til deltagelse i national start up events og konkurrencer</p>
<p>Læringsmål:</p> <p><i>Viden</i></p> <p>Den studerende skal:</p> <ul style="list-style-type: none">
• have udviklingsbaseret viden inden for Lean Start Up teoriens bidrag til skabelse og udvikling af både fysiske, digitale forretningsmodeller og innovationskoncepter, herunder fordelene ved Lean start Up i relation til traditionel start up
• have udviklingsbaseret viden inden for Lean Start Up tankegangen, herunder anvendt teori og metode; test af hypoteser og iterative processer med udgangspunkt i markedets og kundernes behov.
• kunne forstå praksis, anvendt teori og metode samt kunne reflektere over Lean Start Up i et innovationsperspektiv, herunder anvendelse af nyeste relevante teori og metode <p><i>Færdigheder</i></p> <p>Den studerende skal:</p>

- Kunne anvende metoder og redskaber til at skabe innovation med udgangspunkt i Lean Start Up tankegang såsom brugerinnovation, pivoteringer, minimum viable product og crowdfunding, eksponentiel tankegang
- Mestre de færdigheder som kræves til at planlægge, udvikle og teste hypoteser i forhold til innovationsprojekter med udgangspunkt i Lean Start Up teoretiske grundlag.
- Kunne vurdere praksisnære og teoretiske problemstillinger samt begrunde og vælge relevante løsningsmodeller til udvikling og (eksponentiel) skallering af innovationskoncepter med udgangspunkt i Lean Start Up.
- Kunne formidle praksisnære og faglige problemstillinger og løsninger til samarbejdspartnere og brugere som er involveret i at skabe værditilbud og forretningsmodel

Kompetencer

Den studerende skal:

- kunne håndtere de komplekse og udviklingsorienterede situationer der opstår i valideringsfasen af værditilbud, tilhørende forretningsmodel og go to market strategi
- selvstændigt indgå i fagligt og tværfagligt samarbejde samt påtage sig ansvar inden for handlinger til validering
- kunne teste, dokumentere og validere forretningsmodeller ved hjælp af entreprenante handlinger "ude af bygningen" i en konkret og praksisnær sammenhæng med potentielle kunder
- Kunne vælge og begrunde metode til test af hypoteser samt metrics (målepunkter) der anvendes i valideringen

Valgfrit element: Produktinnovation

ECTS: 10 ECTS

Formål: Faget fokuserer på kilder og processer til produktinnovation. De studerende skal, evt. i grupper, udvikle et fysisk eller fysisk/digitalt produkt med udgangspunkt i et kundebehov og entreprenante trends. Der er mulighed for at arbejde i faget med både en entreprenant, intraprenant eller xtraprenant tilgang. Der skal skabes et design og en prototype skal testes i rimeligt omfang. Endvidere skal de studerende tage stilling til hvordan produktet skal bringes til markedet i form af forretningsmodel.

Der kan forekomme krav til deltagelse i national start up events og konkurrencer med den udviklede produktinnovation

Læringsmål:

Viden

Den studerende skal:

- kunne forstå hvordan produktinnovation hænger sammen med en organisations øvrige funktioner og de interne samt eksterne ressourcer
- have udviklingsbaseret viden inden for parametre og kilder til produktinnovation og udvikling af nye produkter, herunder anvendt teori og metode til produktinnovations faser
- kunne forstå praksis, anvendt teori og metode samt kunne reflektere over de forskellige tilgange til produkt innovation og udviklings processer.

Færdigheder

Den studerende skal:

- Kunne anvende metoder og teorier til at begrunde behovet for produktudvikling (værdien som skabes) med udgangspunkt i entreprenante trends, kunder, virksomhed eller projekt.
- Kunne anvende metoder, redskaber og processer til at skabe produkt innovation samt mestre de færdigheder som kræves til at begrunde, prototype og teste et konkret produkt
- Kunne vurdere praksisnære og teoretiske problemstillinger i forbindelse med produktudvikling samt analysere de tilknyttede behov for ressourcer til den videre udvikling. herunder anvendelse af nyeste teori og metode og reflektere over, hvorledes produktet skal etableres på markedet

Kompetencer

Den studerende skal:

- kunne håndtere komplekse og udviklingsorienterede situationer omkring produktinnovation med udgangspunkt i kundebehov og entreprenante trends; problem-solution fit
- kunne designe, gennemføre og reflektere over produktinnovationsprocessen
- Kunne udvikle en prototype og angive metodemæssige valg i forbindelse med test af denne.
- Kunne redegøre for hvordan produktinnovationen bringes til markedet/anvendelse i målgruppen; Product-market fit.
- indgå i fagligt og tværfagligt samarbejde samt identificere produktudviklings projekter samt nødvendige ressourcer og processer for planlægning og implementering (projektledelse)
- kunne identificere egne læringsbehov og udvikle egen viden, færdigheder og kompetence i relation til produktudvikling, muligheder, planlægning og ressourcer.

Valgfrit element: Open Topic

10 ECTS

Formål: Formålet med Open Topic er at give de studerende mulighed for at fordybe sig i et emne som ligger i naturlig forlængelse af deres eksisterende faglighed og akademiske udviklingsbehov. Emnet skal ligge inden for uddannelsens mål for læringsudbytte samt læringsmålene for valgfrie uddannelseselementer. Muligheden for open topic er betinget af en godkendelse af tema, litteratur, case og lektionsplan.

De studerende skal selv byde ind med oplæg til temaer, litteratur og lektionsplan, hvorefter læringsmål udarbejdes sammen med deres vejleder. De studerende skal gennem netværk opøge viden og praksis, således at faget får en praksisnærhed med fokus på både teori og empiri.

Der er som udgangspunkt ingen undervisning, men der tilknyttes en underviser som procesvejleder og evt. en faglig vejleder.

Læringsmål: Skal være i overensstemmelse med uddannelsens mål for læringsudbytte og de generelle læringsmål for valgfrie uddannelseselementer, men endvidere inkludere fagspecifikke læringsmål med fokus på effectuation.

3.5 Praktik

Indhold:

Praktik i egen virksomhed

- Den studerende skal i praktikperioden have en tilknytning til et iværksætttermiljø eller et eksisterende virksomhedsmiljø.
- Praktikken skal godkendes af såvel erhvervsakademiet samt eksterne samarbejdspartnere på baggrund af en skriftlig forretningsplan med tilknyttede milepæle for praktikkens indhold og den uddybende samtale
- Den studerende skal have et CVR og et advisory board, som har mentorrollen i forløbet.
- Procesdokumentation i form af (video) logbog, som afleveres sammen med praktikopgaven
- Et produkt skal testes (eller sælges) i rimeligt omfang.
- Der skal være taget konkrete eksterne initiativer f.eks. gennem kundemøder, test af produkt, indgåede partnerskaber, undersøgelse af finansieringsmuligheder eller lign.
- Der skal udarbejdes strategier og handleplaner for den videre proces

Praktik i eksisterende virksomhed

- Det skal dokumenteres, hvilke innovationsbehov der er i projektet eller virksomheden
- Der skal være en refleksion over formålet med den innovationsproces, der er igangsat i projektet eller virksomheden,

- Det skal dokumenteres, hvilken konkret viden og konkrete entreprenante udviklingsopgaver den studerende har bidraget med
- Der skal udarbejdes strategier og handleplaner for den videre proces samt reflekteres over forbundne risici, ressourcer og organisatoriske fordele og ulemper i forbindelse med projektet.
- Den studerende skal tilknyttes en kompetenceperson på projektet/i virksomheden.

For uddybning af forberedelse, gennemførelse og udprøvning i praktik henvises til guideline for praktik der gennemgås i starten af 2. semester

Tidsmæssig placering: 3. semester

ECTS: 15

Læringsmål:

Viden og forståelse

Den studerende skal:

- Have viden om relevant teori, metode og praksis i relation til virksomheden og branchen
- Kunne forstå begreber og metoder samt reflektere over deres anvendelse i praksis
- Have erfaring med deltagelse i løsningen af praktiske arbejds- og udviklingsopgaver inden for feltet

Færdigheder

Den studerende skal:

- Kunne omsætte den opnåede viden til udøvelse af innovative og entreprenante processer
- Kunne vurdere teoretiske og praktiske problemstillinger og opstille løsningsforslag
- Kunne anvende og formidle relevante teorier til løsning af opgaver i en nystartet virksomhed eller for en virksomhed med udviklingsopgaver af innovativ og/eller entreprenant karakter

Kompetencer

Den studerende skal:

- Kunne se sin egen rolle i forhold til de konkrete opgaver i praktikken
- Kunne indgå i faglige såvel som tværfaglige samarbejder og netværk

Med udgangspunkt i – og indenfor - ovennævnte læringsmål for praktikken, fastlægger den studerende, virksomheden og vejlederen fra uddannelsen i fællesskab mål for den studerendes læringsudbytte af praktikperioden.

Bedømmelse: Praktikken afsluttes med 1 prøve. Se nærmere i afsnit 5 om prøver på uddannelsen og i afsnit 3.6 om regler for praktikkens gennemførelse.

3.6 Regler for praktikkens gennemførelse

Krav til de involverede parter

Ansvar- og opgavefordeling i forbindelse med praktik er som følger:

Praktikkontrakten, som udfyldes elektronisk og godkendes af den studerende, praktikstedet og vejlederen danner grundlag for praktikkens gennemførelse.

Den studerende

Det er den studerendes eget ansvar at gennemføre processen frem til udfyldning af praktikaftale med iværksætter-/virksomhedsmiljø/virksomhed eller ”plan for praktik i egen virksomhed” (beskrivelse af denne proces forefindes i institutionens praktikmanual, der udleveres på 2. semester). Kontrakten udarbejdes via erhvervsakademiets elektroniske praktik platform.

Den studerende støttes i denne proces af akademiet på en række forskellige måder, som det fremgår af nedenstående. Den studerende har under praktikken selv ansvar for at bidrage til, at læringsmålene nås. Ved misforhold under praktikken er det den studerendes ansvar at orientere den tildelte vejleder om dette, så der kan arbejdes på at finde en løsning.

Praktikvejleder

Praktikkoordinatoren har til ansvar at introducere praktikken, mens det er den studerendes ansvar at finde praktikplads. Vejlederen skal godkende at praktik i egen virksomhed og praktikaftalerne i deres udformning lægger op til en praktikperiode, hvorigennem læringsmålene kan nås. Det er planlagt, at vejleder kommer på et virksomhedsbesøg midtvejs i forløbet, samt har kontakt med den studerende efter behov – den studerende skal initiere kontakten og kontakte vejleder hvis der opstår problemer i praktikken.

Den studerendes samarbejde med praktikvejleder/mentor

For de studerende der gennemfører praktik i et iværksætttermiljø er det den studerendes ansvar at sikre den overholdelse af de krav, der stilles i forbindelse med ophold i et iværksætttermiljø. Som udgangspunkt tilknyttes den studerende som er i praktik i egen virksomhed til en vækstfabrik. Dispensation herfor skal gives af studieleder. Krav til praktik i egen virksomhed indeholder:

- tre statusamtaler med mentor fra iværksætttermiljøet (kontaktperson på vækstfabrikken). Møderne har fokus på kommende udfordringer og handlingsorienterede løsningsforslag forbundet hertil opstilling af milepæle, målsætninger samt

handlingsplan.

Hvis den studerende ikke er på en vækstfabrik i praktikforløbet skal de selv finde en mentor som skal godkendes af praktikvejleder.

- tre møder med advisory board. Den studerende har selv ansvar for at sammensætte adv. Board, som skal godkendes af vejleder inden praktik start i henhold til tidsplanen i praktikmanualen.

Herudover vil de studerende i praktik i egen virksomhed i et iværksætermiljø deltage i møder med øvrige studerende i praktik. Disse møder tematiseres omkring teoretiske emner og har til formål at sikre en kontinuerlig kobling mellem teori og praksis, samt vidensdeling mellem de studerende i praktik. Vejlederne er mødeansvarlige for disse møder.

Studerende der er i praktik i eksisterende virksomhed vil få tildelt en praktikvejleder som vejleder den studerende gennem hele praktikprocessen bl.a. i forbindelse med det faglige indhold af praktikken samt om opstilling af læringsmål i samarbejde med valgte virksomhed.

3.7 Undervisnings- og arbejdsformer

Både i undervisningen og i andre aktiviteter i uddannelsen skabes et levende og involverende læringsmiljø gennem brugen af en lang række forskelligartede metoder der bidrager til at klæde de studerende på til livet som innovatører og entreprenører.

Undervisningen tilrettelægges med udgangspunkt i en kombination af faglige input og problemstillinger i konkrete praksisfelter og vil også bygge på empiri, cases og best practice fra de iværksættere og virksomheder som uddannelsen eller studerende finder samarbejde med.

Følgende aktiviteter understøtter opnåelse af læringsmålene:

- 1) afvikling af lektioner og moduler
- 2) workshops, gruppe- og projektarbejde både på holdet og tværfagligt med andre uddannelser og interessenter
- 3) vejledning og coaching
- 4) præsentationer internt og eksternt
- 5) gæsteforedrag, virksomhedsbesøg, cases m.m.
- 6) deltagelse i Start Up events

Der henvises til studieaktivitetsmodellen, som definerer aktiviteter og forventet anvendt tid på de enkelte aktiviteter

Ad 1

Indholdet af undervisningen og de tilknyttede aktiviteter på uddannelsen er bygget op så de følger det typiske livsforløb for en ny virksomhed og de studerende derfor får teoretisk og fagligt input "just-in-time".

Igennem hele uddannelsen gennemføres kreative og innovative processer der skal sikre en idérigdom, som de studerende i tværfaglige virksomhedsgrupper kan anvende som udgangspunkt for udvikling af konkrete forretningskoncepter og forretningsmodeller.

På første eller andet semester kan der forekomme iværksætterkonkurrencer som fx "Start-up Programme", DM i Entreprenørskab under Fonden for Entreprenørskab- ligesom innovation camps og lignende aktiviteter vil forekomme. Disse vil blive planlagt løbende igennem semesteret.

I uddannelsens undervisning inddrages den nyeste viden og resultater fra nationale og internationale forsknings- forsøgs og udviklingsarbejder fra de discipliner som knytter sig til arbejdsfeltet.

Uddannelsen gennemføres med udgangspunkt i akademiets pædagogiske platform. Fra den pædagogiske platform kan fremhæves følgende principper der karakteriserer undervisningen på Erhvervsakademi Sjælland:

- Relationer
- Praksisbaseret undervisning
- Tværfaglighed
- Struktur og ledelse
- Læring

Undervisningen på PBA i Innovation og Entrepreneurship tilrettelægges derudover i henhold til principperne for effectuation og personlige means (Sarasvathy, 2010), innovations pædagogik (Darsøe 2011) og praksisnære processer (Neck et al 2014). Vi arbejder ud fra devisen at innovation og entrepreneurship skal opleves, opdages og erfares. Gennem transformativ læring (Mezirow 1997) ønsker vi at udvikle de studerende evne til at udvikle engagere sig i en kritisk refleksion over deres handlinger og antagelser. De tilrettelagte processer og understøttende didaktiske redskaber skal træne, motivere og styrke de studerendes handlekompetence (Kirketerp 2011) og evne til at reflektere (Wahlgren et al 2002). Dette udmøntes i følgende pædagogiske tiltag:

- Gennem fagelementet; entreprenante mindset og fagelementet entrepreneurship vil de studerende arbejde med deres personlige kompetencer bl.a. deres means (hvem er jeg? hvad ved jeg? hvem kender jeg? hvad er min motivation? hvem skal jeg samarbejde med? hvor meget er jeg villig til at risikere?). (Sarasvathy et al 2011) og deres interpersonelle udvikling.

- de studerende introduceres gennem undervisning, cases, studiebesøg mm. til mange forskellige typer iværksættere – rollemodeller, med det formål at udbrede opfattelsen af entreprenørskab og give den studerende mulighed for at finde sit ståsted ift. en fremtid som entreprenør / intraprenør og udforme en personlig plan for at nå målet. Den personlige plan understøttes af coaching som alle studerende skal deltage i.
- indsigt i og refleksion over teori og praksis på baggrund af de studerendes dialog med undervisere, vejledere, iværksættere, eksperter m.m.
- teamsamarbejde – vækstvirksomheder skabes oftest i teams (iværksætterbarometret 2017) og tværfaglighed er ofte påkrævet. Gennem teamsamarbejde og fælles opgaver trænes den enkelte i samarbejd og udnyttelse af et teams ressourcer gennem struktureret planlægning.
- til alle eksaminer vil de studerende blive vurderet med udgangspunkt i enten individuelle eller gruppebaserede projekter
- med udgangspunkt i ”fire innovationsudforskningsevner” samt andre modeller og teorier arbejder vi med innovation og kreativitet (Dreyer m.fl. Innovators DNA, 2011”)
- de studerende involveres aktivt i opbygning og brug af netværk undervejs i uddannelsen

De studerende inddeles i hold. En undervisningsuge kan bestå af følgende elementer:

- Faglige input (klassen): undervisning
- Fordybelse og refleksion (individ/gruppe): læsning, opgaveløsning m.m.
- Udforskning af praksis (gruppe): interviews, observation m.m.
- Implementering af ny viden og nye erfaringer i egne projekter (gruppe): gruppearbejde
- Afrapportering og opsamling af erfaringer (klassen/gruppe): præsentationer, skriftlige opgaver, pitch, diskussion, feedback m.m.

I forhold til erhvervsakademiets fleste andre uddannelser vil en forholdsvis større del af uddannelsens samlede ressourcer blive brugt på vejledning af grupper og individer.

IT indgår som redskab, pædagogisk metode og til informationsindsamling. Moodle anvendes primært som platform for kommunikation og videndeling i forbindelse med studiet. Endvidere er de studerende forpligtede til at orientere sig på deres edu mail da vigtige informationer bl.a. eksamensaktiviteter med aflevering på Wiseflow kommunikeres på mail.

Ad 2

Det er et krav ved gruppesammensætningen, at tværfaglige kompetencer anvendes, så forskellige fagligheder er repræsenteret. Der afprøves løbende forskellige gruppesammensætninger, for at have grundlag for at danne den endelige studiegruppe.

Underviserteamet beslutter forud for en opgave, også eksamensopgaver, om de studerendes tildeles en gruppe, eller om de studerende selv har mulighed for at forme grupper. Som udgangspunkt kan man ikke få dispensation til at arbejde alene, hvis opgaven er formuleret som en gruppeopgave,

Studerende på uddannelsen skal som udgangspunkt være villige til at dele idéer med andre på uddannelsen. Studerende der allerede ved uddannelsens start har konkrete forretningsidéer og virksomheder skal være indstillet på at stille disse i bero i uddannelsessammenhæng indtil tidligst starten af 2. semester. Vælges det herefter at arbejde videre med disse skal man være villig til at inddrage og danne en studiegruppe. Det kan således ikke forventes at man kan arbejde med egne virksomhedsidéer i opgavesammenhæng på 1. semester. Det er i noget omfang muligt at få sparring på egen virksomhedsidé og udviklingsmuligheder igennem hele studietiden.

Ad 3

Coaching understøtter den studerendes arbejde med personlig afklaring og med at identificere egne personlige og faglige udviklingsbehov i forhold til at virke i uddannelsens praksisfelt. Målet er at den studerende i løbet af uddannelsens to første semestre afklarer/udarbejder målsætning, motivation og handleplan for eventuel egen virksomhed eller anden karrieremæssig/professionel målsætning. Den etablerede virksomhed vil herefter kunne danne rammen for den studerendes praktikophold. Hver studerende tildeles en coach. Coaching er et obligatorisk element i uddannelsen, med mødepligt og kan ikke fravælges.

Ad 4

Den studerende vil undervejs i studiet (minimum en gang per semester) skulle pitche og/eller præsentere sin idé/koncept overfor eksterne interessenter (fx potentielle partnere, investorer, rådgivere eller andre).

Ad 5

Erfarne iværksættere, rådgivere m.fl. inddrages løbende under uddannelsen for at bidrage med deres erfaringer samt fungere som sparringspartnere for de studerende.

Ad 6

Undervisningen tilrettelægges således, at længde på moduler, lektioner, pauser mm. vil være flydende i forhold til skematider, og være tilrettelagt af den enkelte underviser.

Der er på studiet planlagt selvstudiedage, men disse vil ikke ligge på en fast ugedag.

3.8 Differentieret undervisning

Undervisningen tilrettelægges delvist under hensyntagen til de studerendes forudsætninger i forhold til adgangsgivende erhvervsakademiuddannelse. Når undervisningen omhandler temaer, som de har specialiseret sig i på deres KVVU forventes det at de studerende forbliver nysgerrige og tilgår deres faglighed med en ny vinkel – den innovative og entreprenante. Ligeledes har de en forpligtigelse til at hjælpe til at løfte fagligheden i deres grupper og indtage en coachende ekspertrolle.

De studerende som ikke har en forudgående faglighed inden for et specifikt tema skal vurdere deres eget læringsbehov og være opmærksom på om de har behov for supplerende materiale til at opnå en grundlæggende forståelse. Vejledning til vidensindsamling kan fås, på den studerendes initiativ, ved at henvende sig til fagets underviser.

3.9 Læsning af tekster på fremmedsprog

Da uddannelsens sigte er at beskæftige sig med den nyeste teori og empiri inden for feltet, vil der forekomme en del engelsksproget litteratur, slides og materiale. Der kan forekomme undervisning sammen med hold på samme uddannelsesniveau og undervisningen kan forekomme på engelsk. Dette forudsætter, at den studerende har kendskab til engelsk svarende til niveau C.

4. Internationalisering

4.1 Uddannelse i udlandet

Efter ønske fra studerende vil studietur være muligt. Studieturen introduceres ved studiestart. Studieturen kan evt. indgå som en del af et valgfag eller obligatorisk projekt (bunden forudsætning) og således flytte noget af undervisningen fra Danmark til studieturen. Studieturen kan gennemføres sammen med en anden uddannelse. De studerende skal selv tage en aktiv rolle i at arrangere studieturen. Der vil være egenbetaling forbundet med studieturen. Erhvervsakademi Sjælland yder ikke støtte til studieturen.

4.2 Aftaler med udenlandske uddannelsesinstitutioner om parallelforløb

Der forefindes ikke for nuværende aftaler med andre udenlandske uddannelsesinstitutioner om parallelforløb. Den studerende kan kontakte den

Internationale ambassadør for at forhøre sig om mulighederne og EASJs internationale samarbejdsinstitutioner.

5. Prøver og eksamen på uddannelsen

Alle uddannelseselementer afsluttes med en prøve, der bedømmes ved brug af 7-trins skalaen. Se afsnit 5.1.2 om bundne forudsætninger, der beskriver de betingelser, den studerende skal opfylde for at kunne gå til prøve og gennemføre uddannelsen. Den studerende har tre eksamensforsøg til at bestå en prøve og skal søge dispensation om fjerdeforsøg.

5.1 Prøverne på uddannelsen

Prøvernes placering og omfang fremgår af Figur 2 i afsnit 3.1. Alle prøver skal bestås med mindst karakteren 02.

5.1.1 Prøveformer

Uddannelsen indeholder en variation af prøveformer, der afspejler undervisningens indhold og arbejdsformer

5.1.2 Bundne forudsætninger

Bundne forudsætninger er de betingelser, der skal opfyldes af den studerende for at kunne gå til prøve og gennemføre uddannelsen.

Nedenstående bundne opgaver skal godkendes for at den studerende kan indstilles til den kommende eksamen. Til hver bundne forudsætning offentliggøres en beskrivelse med krav til output, evaluering, tidsplan med mere. Afleveringsfrister annonceres via erhvervsakademiets interne kommunikationsplatform.

Bundne forudsætninger

1. semesterprøve

Forudsætninger for at gå til prøven: For at deltage i prøverne på første semester, er den studerende forpligtet til at have bestået alle tre bundne forudsætninger opgaver på 1. semester.

Bundne forudsætninger på 1. semester bedømmes bestået/ikke bestået. Ved ikke bestået vil den studerende på baggrund af feed back skulle aflevere en ny opgave, som skal bestå for at kunne deltage i eksamen. Er de bundne forudsætninger ikke bestået inden den tilmeldte eksamen, vil den studerende miste et eksamensforsøg.

001 Prototype

Opgaven er individuel. De studerende skal lave en 3D skitse af et produkt/produktelement og udføre det i et materiale i 2D/3D. Til opgavens udførelse kræves det at maskinerne i Fab Lab anvendes.

002: Two Pages og Salgs Pitch

Opgaven er en gruppeopgave med fokus på formidling til en ekstern interessentgruppe. Baseret på de teoretiske grundlag fra obligatoriske fagelementer skal de studerende i grupper aflevere og bestå følgende to opgavedele:

- Skriftlig opgave: 2 sider (Two Pager) + forretningsmodel
- Sales Pitch

003: Mit entreprenante mindset

Opgaven skal baseres på det teoretiske grundlag, som er gennemgået fagområde Entreprenante Mindset. Opgaven er en skriftlig individuel opgave, som består af 2 elementer:

- 1) Individuel portfolio, som er studerendes individuelle præsentation og evaluering af egne (entreprenante) kompetencer, stærke og svage sider samt identifikation af områder for egen personlig og professionel vækst.
- 2) Refleksion over den studerendes interpersonelle kompetencer og evner til at samarbejde med andre. Her skal den studerende demonstrere evne til at reflektere over kompetencemæssige behov og forebyggelse af samarbejdsconflikter i forbindelse med opstart af et nyt projekt/virksomhed i samarbejde med andre.

Bundne forudsætninger

2. semesterprøve + prøve i valgfrit element

Bundne forudsætninger på 2. semester:

004: Virksomhedscase

Opgaven går ud på at udføre et interview og efterfølgende analyse af en iværksættervirksomhed, som ønsker forretningsudvikling, eller en vækst/gazellevirksomhed. Case virksomhed kan også være egen virksomhed eller projektidé fra 1.semesters eksamensopgave.

Opgaven er primært baseret på det teoretiske grundlag fra obligatoriske uddannelseselement forretningsudvikling. Opgaven skal udarbejdes i grupper. En bestået opgave skal danne

grundlag til 2. semesters eksamensopgave, hvor studerende skal arbejde videre med det valgte case virksomhed.

005: Projektledelse- og styring

Opgaven omhandler ledelse og styring af et projekt fra start til slut. Den bundne forudsætning 005 tager udgangspunkt i en praktisk problemstilling og gennemføres i grupper. Som studerende skal man minimum deltage i en projektgruppe, men det er muligt at deltage i flere såfremt dette vurderes fagligt relevant.

Den bundne forudsætning 005 er primært baseret på det teoretiske grundlag fra faget "Ledelse", og nærmere bestemt projektledelse. Opgaven udarbejdes i grupper. Den bundne forudsætning 005 afsluttes med en skriftlig opgave og en præsentation af projektarbejdet.

Bundne forudsætninger

Praktikprøve + bachelorprojekt

Bundne forudsætninger på 3. semester:

006: Personlig handlingsplan

I forbindelse med påbegyndelse af 3. semester udarbejdes en personlig handlingsplan.

Handlingsplanen skrives med udgangspunkt i praktikken og forventes at have et omfang på 1 - 2 sider med en kortfattet men præcis beskrivelse formålet med praktikken. Herunder redegøres for hvilke områder/problemstillinger den studerende specifikt vil arbejde med, og hvordan der systematisk vil blive reflekteret over de erfaringer og erkendelser, der sker undervejs i praktikken, samt hvordan den studerende aktivt vil anvende praktikvejleder samt kontaktpersonen i virksomheden eller advisory board (ved praktisk i egen virksomhed) i forløbet.

Handlingsplanen skal indeholde milepæle og deadlines for de forskellige ovenfor nævnte elementer.

Handlingsplanen bedømmes godkendt/ikke godkendt.

Samlet godkendelse kræver:

- At formålet, som er aftalt forud for praktikken opfyldes eller godkendes på ny
- At milepæle og deadlines som er aftalt forud for praktikken opfyldes eller godkendes på ny
- At der ved praktik i egen virksomhed afholdes tre møder med advisoryboard samt tre møder med mentor

5.1.3 Prøvernes tilrettelæggelse

Her følger en oversigt over uddannelsens prøver med beskrivelse af formkrav og bedømmelse.

Prøvernes tilrettelæggelse
1. semesterprøve
<p>1. semester prøve – udgøres af de 3 nationale fagelementer; Innovation, entrepreneurship og forretningsudvikling samt de to lokale fagelementer; Entreprenant mindset og Entreprenante Trends. Eksamen tager udgangspunkt i hele pensummet fra første semester.</p> <p>Eksamen er baseret på den skriftlige opgave og visuelle præsentation af konceptet. Eksamensformen er gruppeeksamen i form af et fælles oplæg efterfulgt af en individuel mundtlig eksamination i opgave og pensum. Der gives individuel bedømmelse.</p> <p>Ved den mundtlige gruppeeksamen skal de studerende præsentere deres koncept til en målgruppe af undervisere og eventuelle eksterne interessenter med fokus på konceptets validitet, muligheder og realisering. Det forudsættes, at den afleverede opgave er læst.</p> <p>Ved den individuelle mundtlige eksamen forventes det, at den studerende kan uddybe opgaven og relatere den til semestrets pensum.</p> <p>Struktur og plan for den mundtlige eksamen</p> <p>Gruppepræsentation: Varighed: 10 minutters gruppepræsentation af hovedpointer og konklusioner fra opgaven. Målgruppen for præsentationen skal betragtes som eksterne interessenter. Oplægget skal bringe ny viden i spil og perspektivere opgaven. Alle i gruppen skal deltage aktivt. Såfremt et gruppemedlem ikke deltager tilstrækkeligt aktivt, vil det have indflydelse på den individuelle evaluering og dermed den studerendes karakter.</p> <p>Individuel eksamination: Varighed: 15 min pr studerende: Umiddelbart efter gruppens præsentationer vil de studerende med udgangspunkt i opgaven og oplægget blive individuelt eksamineret i semestrets pensum. For at undgå, at studerende i samme gruppe taler med ikke-eksaminerede gruppemedlemmer vil de blive, holdt adskilt til alle gruppens medlemmer er eksamineret.</p> <p>Votering og feedback: Efter den individuelle eksamination vil den studerende med det samme modtage evaluering og karakter.</p>
<p>Bedømmelseskriterier:</p> <p>Prøven bedømmes efter 7-trinskalaen og har et samlet omfang af 30 ECTS. Karakteren gives på baggrund af følgende vægtning;</p> <ul style="list-style-type: none">
• Den skriftlige opgave: 30 %
• Prototype: 10%
• Det fælles gruppeoplæg: 10 %
• Den individuelle eksamination 50 %

Vurderingen vil blive foretaget i henhold til følgende kriterier:

- Den studerendes evne til at anvende uddannelseselementer (teori, metoder og modeller) på et praktisk problemområde, ved at udvikle og gennemføre kreative og innovative processer, og præsentere en illustrativ visuel prototype af konceptet.
- Den studerendes evne til at diskutere og forholde sig kritisk til det valgte koncept og prototype (eller anden visuel præsentation) i relation til uddannelsens pensum
- Den studerendes evne til at vurdere potentialer og risici på den udviklede forretningsidé
- Den studerendes evne til at skabe en logisk struktur i det skriftlige projekt, præsentere oplysninger på en let forståelig og velstruktureret måde (både i skriftlig og mundtlig del), udvikle velbegrundede argumenter og nå relevante konklusioner
- De studerendes evne til at arbejde i et team

Tidsmæssig placering: 1. semester.

ECTS: 30

Prøvernes tilrettelæggelse

Valgfrit uddannelseselement

Det/de valgfrie uddannelseselement på samlet 10 ECTS udgøres af en individuel skriftlig synopsis på 5 sider, der danner baggrund for en individuel mundtlig eksamen. Den studerende vil få udleveret og gennemgået de specifikke retningslinjer for indholdet i den skriftlige opgave i forbindelse med det specifikke valgfag.

Eksamen er en individuel, og tager udgangspunkt i en selvvalgt problemstilling ud fra en case eller virksomhed. Problemformuleringen skal forhåndsgodkendes af fagets underviser, med mindre denne er defineret i guideline for det enkelte fagelement.

Såfremt den studerende har kombineret to elementer af 5 ECTS skal den studerende på baggrund af fagene formulere problemfeltet således at begge elementer indgår. Elementernes vægtning beslattes af den studerende, men skal være repræsenteret i en sådan grad af den studerende har mulighed for at vise hvordan de mestrer fagelementerne selvstændigt.

Den mundtlige eksamen er baseret på:

- Individuel skriftlig synopsis på 5 normalsider
- Eventuelt en visuel præsentation af koncept/forretningsidéen (fx en fysisk prototype eller en visuel præsentation afhængig af de konkrete retningslinjer for valgfaget)

Prøvens varighed er samlet 30 min. inkl. votering og afvikles med intern censur:

- Individuel præsentation: 5 - 8 min med indledende oplæg fra den studerende og efterfølgende spørgsmål samt diskussion med udgangspunkt i opgave samt pensum.

<ul style="list-style-type: none">
• Eksaminator og censor: 18 - 22 min
Bedømmelseskriterier: Prøven bedømmes efter 7-trinskalaen og har et samlet omfang af 10 ECTS - det skriftlige produkt vægtes i karaktergivningen med 50%, og fremlæggelse/eksamination med 50%.
Tidsmæssig placering: 2. semester.
ECTS: 10

Prøvernes tilrettelæggelse
Praktikprøve
Efter endt praktiktid eksamineres den studerende ud fra en skriftlig refleksionsrapport og et mundtligt forsvar. Der gives karakter efter 7-trinsskalaen ud fra en samlet vurdering af den skriftlige og mundtlige præstation. Den skriftlige rapport har et omfang på 12 normalsider. Den første del består af en refleksion over teori og praksis i relation til de af den studerende opstillede læringsmål for praktikken. Den anden del af rapporten fokuserer på praktikken som genstandsfelt for den kommende bachelor opgave; hvilke problemstillinger den studerende vil arbejde med og hvilket metodisk grundlag det vil ske på.
Bedømmelseskriterier: Der ligger primært vægt på den skriftlige opgaves første del, hvor den studerende viser hvordan de har anvendt relevant viden i praktikken og hvordan deres viden er blevet styrket. Sekundært inddrages opgavens anden del, hvor den studerende skal perspektivere praktikken og dens emnefelt til den kommende bacheloropgave.
Tidsmæssig placering: 3. semester.
ECTS: 15

Prøvernes tilrettelæggelse
2. semesterprøve
2. semesterprøven udgøres af de obligatoriske fagselementer Innovation, Entrepreneurship, ledelse og forretningsudvikling fra både første og andet semester. Prøven består af en skriftlig gruppe opgave og en efterfølgende individuel mundtlig eksamination. Der gives individuelle karakterer.
I den skriftlige opgave skal de studerende give konkrete forslag til forretningsudvikling i en eksisterende virksomhed. I forlængelse deraf skal de redegøre for, hvorledes implementering skal ske med udgangspunkt i virksomhedens nuværende situation, organisering og kultur.

Udgangspunktet for den skriftlige opgave er den virksomhedsanalyse og forretningsudviklingsmuligheder, som de studerende har lavet i den bundne forudsætning 005. 005 skrives med udgangspunkt i en virksomhed eller den virksomhed som de studerende har arbejdet med i deres Innovationsplan på 1. semester. 005 og 2. semester opgaven skrives derfor i den samme gruppe med den samme virksomhed som case. Eksamen er mundtlig og individuel, og tager udgangspunkt i den skriftlige opgave.

Opgaven tager udgangspunkt i en analyse af en virksomhed og kan også være studerendes egen virksomhed/eller projekt, som studerende har arbejdet med på 1. semester eller ekstracurriculært. Overordnet virksomhedsanalysen udføres i 005, hvorefter i semester opgaven arbejder studerende videre i samme grupper med det valgte virksomhed med henblik på at udvikle initiativer til forretningsudvikling.

Den mundtlige eksamen er individuel og baseret på den skriftlige gruppeopgave, der må udgøre 15 normalsider. Det fulde pensum fra de obligatoriske fagelementer fra første og andet semester vil blive testet under eksamen.

Prøvens varighed er samlet 30 min. inkl. votering og afvikles med ekstern censur:

- Individuel præsentation: max. 10 min
- Eksaminator og censor: ca. 20 min

Der eksamineres (om nødvendigt) ved flere fagundervisere, således at obligatoriske uddannelseselementer for 2. semester dækkes.

Formkrav til det skriftlige projekt: Projektet må maksimalt fylde 15 sider af 2400 anslag. Anslag er inkl. mellemrum, fodnoter, figurer og tabeller, men eksklusiv forside, indholdsfortegnelse, kildeliste og bilag.

Bedømmeskriterier: Prøven bedømmes efter 7-trinskalaen og har et samlet omfang af 15 ECTS - det skriftlige produkt vægtes i karaktergivningen med 50%, og fremlæggelse/eksamination med 50%. Der gives individuelle karakterer.

Vurderingen vil blive foretaget i henhold til følgende kriterier:

- Den studerendes evne til at anvende elementer fra de obligatoriske fagelementer på 1 og 2 semester på et praktisk problemområde til problemløsning for en konkret virksomhed.
- Den studerendes evne til at diskutere og forholde sig kritisk til det valgte emne
- Den studerendes evne til at vurdere potentialer og risici ved initiativet til forretningsudviklingen og implementeringen heraf
- Den studerendes evne til at skabe en logisk struktur i det skriftlige projekt, præsentere oplysninger på en let forståelig og velstruktureret måde (både i skriftlig og mundtlig del), udvikle velbegrundede argumenter og nå relevante konklusioner

Tidsmæssig placering: 2. semester.

ECTS: 20

Prøvernes tilrettelæggelse
Bachelorprojekt
Bacheloropgaven er beskrevet i afsnit 5.5.
Tidsmæssig placering: 3. semester.
ECTS: 15

5.1.4 Prøver med ekstern bedømmelse

Se oversigt under afsnit 3.1

5.2 Placering af prøverne i uddannelsesforløbet

Se oversigt under afsnit 3.1

5.3 Førsteårsprøven

Førsteårsprøven skal være bestået inden udgangen af den studerendes 1. studieår efter studiestart for at den studerende kan fortsætte uddannelsen.

Se henvisning til den gældende bekendtgørelse om prøver i erhvervsrettede videregående uddannelser i afsnit 1.2.

5.4 Krav til skriftlige opgaver og projekter

Se beskrivelse under den enkelte prøve i afsnit 5.

5.5 Krav til det afsluttende projekt

Bachelorprojektet har et omfang af 15 ECTS.

Formålet med bachelorprojektet er at koble den studerendes viden, færdigheder og kompetencer i forhold til uddannelsens overordnede målsætninger og konstituerende uddannelseselementer på en praktisk og kompleks problemstilling i den studerendes udviklingsfelt. Se læringsmål for uddannelsen i afsnit 1.5.

Problemstillingen defineres ud fra den virksomhed, som den eller de studerende har etableret eller i en anden etableret virksomhed, hvor der arbejdes med innovative/intraprenante problemstillinger. Det afsluttende eksamensprojekt kan udarbejdes individuelt eller af 2-3 personer i fællesskab.

Bachelorprojektet må maksimalt have et omfang af:

- Ved 1 studerende: 100.000 anslag
- Ved 2 studerende: 150.000 anslag
- Ved 3 studerende: 200.000 anslag

Anslag er inkl. mellemrum, fodnoter, figurer og tabeller, men eksklusiv forside, indholdsfortegnelse, kildeliste og bilag.

Den studerende kan vælge at erstatte op til 10% af den skriftlige del med en eller flere visuelle elementer eller prototyper. For nærmere definition af indholdet af visuelle elementer og prototyper henvises til den institutionelle del af studieordningen.

Bedømmelse

Prøven er ekstern og bedømmes efter 7-trinsskalaen.

Prøven består af et projekt og en mundtlig del. Der gives én samlet karakter.

Det skriftlige produkt vægtes i karaktergivningen med 50%, og fremlæggelse/eksamination med 50%. Såfremt den studerende har afleveret en prototype er fordelingen; 50% for det skriftlige produkt, 10 % for prototypen og 40% for fremlæggelse / eksamination.

Prøven kan først finde sted efter, at afsluttende prøve i praktikken og uddannelsens øvrige prøver er bestået.

5.5.1 Formulerings- og staveevners betydning for bedømmelsen

Stave- og formuleringssevne indgår i det afsluttende eksamensprojekt. Bedømmelsen er udtryk for en helhedsvurdering af det faglige indhold samt stave- og formuleringssevnen, dog vægtes det faglige indhold tungest.

Studerende, der kan dokumentere en relevant specifik funktionsnedsættelse, kan søge om dispensation fra kravet om, at stave- og formuleringssevne indgår i bedømmelsen. Ansøgningen sendes til uddannelsen og stiles til lederen for uddannelsen senest 4 uger før prøvens afvikling.

5.6 Anvendelse af hjælpemidler

Alle hjælpemidler er tilladt med mindre andet er udtrykkeligt angivet for den enkelte prøve.

5.7 Særlige prøvevilkår

Studerende kan, hvor det er begrundet i fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, søge om særlige prøvevilkår. Ansøgningen skal indgives til uddannelsen senest 4 uger før prøven afvikles. Der kan dispenseres fra ansøgningsfristen ved pludselig opståede helbredsmæssige problemer. Ansøgningen skal ledsages af en lægeattest, udtalelse fra fx tale-, høre-, ordblinde eller blindeinstitut eller anden dokumentation for helbredsmæssige forhold eller relevant specifik funktionsnedsættelse.

Ansøgning om tilladelse til at medbringe andre hjælpemidler skal indgives til uddannelsen senest 4 uger før prøvens afvikling.

5.8 Syge- og omprøver

Sygeprøve

En studerende, der har været forhindret i at gennemføre en prøve på grund af dokumenteret sygdom eller af anden uforudsigelig grund (force majeure), får mulighed for at aflægge (syge)prøven snarest muligt. Er det en prøve, der er placeret i uddannelsens sidste eksamenstermin, får den studerende mulighed for at aflægge prøven i samme eksamenstermin eller i umiddelbar forlængelse heraf.

Sygeprøven kan være identisk med næste ordinære prøve.

Orientering om tid og sted for sygeprøver findes på afdelingens kommunikationsplatform.

Sygdom skal dokumenteres ved lægeerklæring¹ og skal senest være modtaget fem hverdage efter prøvens afholdelse. Studerende, der bliver akut syge under en prøves afvikling, skal dokumentere at vedkommende har været syg på den pågældende dag.

Dokumenteres sygdom ikke efter ovenstående regler, har den studerende brugt et prøvforsøg og har ikke krav på reeksamen.

Omprøve

Ved ikke bestået prøve eller dokumenteret udeblivelse ved prøve er den studerende automatisk tilmeldt omprøve så længe der resterer prøvforsøg. Omprøven kan være identisk med næste ordinære prøve.

---

¹ Evt. omkostninger til fremskaffelse af dokumentation oppebæres af den studerende.

Den studerende skal selv orientere sig om, hvornår omprøve afholdes.

Orientering om tid og sted for omprøver findes på afdelingens kommunikationsplatform.

Studielederen kan dispensere fra den fortsatte tilmelding, når det er begrundet i usædvanlige forhold, herunder dokumenteret handicap.

5.9 Det anvendte sprog ved prøverne

Eksamenssprog

Prøverne skal aflægges på dansk med mindre andet er nævnt i beskrivelsen af de enkelte prøver. Prøverne kan aflægges på svensk eller norsk i stedet for dansk. I uddannelser eller enkeltfag, der udbydes på engelsk eller et andet fremmedsprog, kan prøverne aflægges på dette sprog.

Studerende med andet modersmål end dansk kan søge om dispensation fra kravet om, at stave- og formuleringsevne indgår i bedømmelsen af det afsluttende projekt eller det afsluttede eksamensprojekt, samt de prøver, hvor det af denne studieordning fremgår, at de nævnte evner indgår i bedømmelsen. Ansøgningen sendes til uddannelsen senest 4 uger før prøvens afvikling.

5.10 Studiestartprøve

En studerende skal bestå studiestartsprøven for at kunne fortsætte på uddannelsen, jf. eksamensbekendtgørelsen § 9. Se henvisning til gældende bekendtgørelse i afsnit 1.2.

Studiestartsprøve
Tidsmæssig placering: Studiestartsprøven afholdes senest en måned efter uddannelsens start.
Form: Fraværsregistrering (første forsøg). Den studerende skal have deltaget i 80 % af undervisningen inden for de første tre uger efter studiestart. Opnår den studerende ikke at få godkendelse i første forsøg, tilrettelægges en skriftlig prøve som udgør studiestartsprøvens andet forsøg. En studerende, der ikke opfylder dette deltagelseskrav (første forsøg) skal aflevere en skriftlig hjemmeopgave (andet forsøg). Der gives tre dage til at løse opgaven (normal undervisning kan forekomme i disse dage). Bestås opgaven ikke vil der ske øjeblikkelig udmeldelse af studiet. Dispensation ved ikke bestået kan ansøges ved studielederen. Studielederens afgørelse kan ikke ankes.
Bedømmelse: Bestået/ikke bestået. Resultatet skal være meddelt den studerende senest to uger efter prøvens aflevering. Eventuel udmeldelse sker ved udgangen af september måned,

ECTS: Studiestartsprøven udgør ingen ECTS.
Adgangsgrundlag: Intet
Konsekvenser af manglende beståelse: Hvis den studerende ikke består studiestartsprøven udmeldes den studerende som konsekvens af studiet. eksamensbekendtgørelsens § 9. Se henvisning til gældende bekendtgørelse i afsnit 1.2.
Særligt for studiestartsprøven: Studiestartsprøven er ikke omfattet af reglerne om klager over prøver, jf. eksamensbekendtgørelsen § 9. stk. 4 (se henvisning til gældende bekendtgørelse i afsnit 1.2). Erhvervsakademi Sjælland kan for den enkelte studerende dispensere fra de tidspunkter, der er fastsat for at bestå studiestartsprøven, hvis det er begrundet i sygdom, barsel eller usædvanlige forhold. Disse forhold skal være dokumenterede.

5.11 Eksamenssnyd

En eksaminand skal ved aflevering af en skriftlig besvarelse med sin underskrift bekræfte, at opgaven er udfærdiget uden uretmæssig hjælp.

5.11.1 Brug af egne og andres arbejder (plagiat)

Eksamenssnyd ved plagiering omfatter tilfælde, hvor en skriftlig opgave helt eller delvist fremtræder som produceret af eksaminanden eller eksaminanderne selv, selv om opgaven:

- omfatter identisk eller næsten identisk gengivelse af andres formuleringer eller værker, uden at det gengivne har en tydelig angivelse af kilden, jf. institutionens krav til skriftlige arbejder.
- omfatter større passager med et ordvalg, der ligger så tæt på et andet værk eller lignendes formuleringer m.v., at man ved sammenligning kan se, at passagerne ikke kunne være skrevet uden anvendelse af det andet værk
- omfatter brug af andres ord eller idéer, uden at disse andre er krediteret på behørig vis
- genbruger tekst og/eller centrale idéer fra egne tidligere bedømte arbejder uden kildeangivelse.

Formodning om eksamenssnyd, herunder plagiering under og efter prøven

Det indberettes til studielederen hvis der under eller efter en prøve opstår formodning om, at en eksaminand:

- uretmæssigt har skaffet sig eller ydet hjælp,
- har udgivet en andens arbejde for sit eget (plagiat), eller
- har anvendt eget tidligere bedømt arbejde eller dele heraf uden henvisning (plagiat).

5.11.2 Processen ved afklaring af eksamenssnyd, herunder plagiering

Udsættelse af prøven

Vedrører indberetningen eksamenssnyd som plagiering i en skriftlig opgave, som er bedømmelsesgrundlag ved en senere mundtlig prøve udsætter studielederen prøven, hvis det ikke er muligt at afklare forholdet inden den fastsatte prøvedato.

Indberetningens form og indhold

Indberetningen skal ske uden unødigt forsinkelse. Med indberetningen skal følge en skriftlig fremstilling af sagen, der omfatter oplysninger, der kan identificere de indberettede personer, samt en kort redegørelse og den foreliggende dokumentation for forholdet. Er der tale om gentagelsestilfælde for én eller flere af de indberettede personer, skal dette oplyses.

Ved indberetning af plagiering skal de plagierede dele markeres med tydelig henvisning til de kilder, der er plagieret fra. Den plagierede tekst skal ligeledes markeres i kildeteksten.

Inddragelse af eksaminanden - partshøring

Studielederen afgør, om høringen af den studerende skal ske mundtligt, skriftligt eller en kombination heraf.

Ved den mundtlige partshøring indkaldes eksaminanden til en samtale til nærmere belysning af sagsforholdet med henblik på at præsentere vedkommende for dokumentationen for formodningen af eksamenssnyd og for at høre den eksaminandens opfattelse. Eksaminanden har ret til at møde med en ledsager.

Ved den skriftlige partshøring fremsendes dokumentationen for formodningen af eksamenssnyd med henblik på at anmode om den studerendes skriftlige opfattelse.

5.11.3 Disciplinære foranstaltninger ved eksamenssnyd og forstyrrende adfærd

Hvis studielederen efter belysning af sagsforholdet får bekræftet formodningen om eksamenssnyd, og handlingen har fået eller ville kunne få betydning for bedømmelsen, bortviser studielederen eksaminanden fra prøven.

I mindre alvorlige tilfælde gives først en advarsel.

Under skærpende omstændigheder kan studielederen bortvise i kortere eller længere perioder. I sådanne tilfælde gives en skriftlig advarsel om, at gentagelser kan medføre varig bortvisning.

En bortvisning medfører, at en eventuel karakter for den pågældende prøve bortfalder, og at eksaminanden har brugt et prøvoforsøg.

Eksaminanden kan ikke deltage i syge-/omprøve, men kan først deltage i prøven ved uddannelsens næstkommende ordinære udbud af prøven.

Studielederen kan hvor der er tale om skærpende omstændigheder beslutte, at eksaminanden skal bortvises fra institutionen i en kortere eller længere periode. I sådanne tilfælde gives en skriftlig advarsel om, at gentagelser kan medføre varig bortvisning.

Den studerende kan ikke deltage i undervisning eller prøver i perioden, hvor bortvisningen gælder.

Studielederen kan dispensere.

5.11.4 Klage over sanktioner vedr. snyd, plagiering og forstyrrelse af eksamen

Afgørelse om at have brugt et eksamensforsøg og bortvisning på grund af eksamenssnyd er endelig og kan ikke indbringes for en højere administrativ myndighed.

Klage over retlige spørgsmål (fx inhabilitet, høring, klagevejledning, om eksamensbekendtgørelsen er fortolket korrekt m.v.) kan indbringes for Styrelsen for Videregående Uddannelser og Uddannelsesstøtte. Klagen indgives til Institutionen og stiles til studielederen, der afgiver en udtalelse, som klageren skal have lejlighed til at kommentere inden for en frist på normalt en uge. Institutionen sender klagen, udtalelsen og klagerens eventuelle kommentarer til Styrelsen for Videregående Uddannelser og Uddannelsesstøtte. Klagefristen til institutionen er 2 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt klageren, jf. kap. 10 i eksamensbekendtgørelsen.

6. Andre regler for uddannelsen

6.1 Regler om mødepligt

Se afsnit 6.3 om kriterier for vurdering af studieaktivitet.

6.2 Merit

6.2.1 Meritaftaler for fag omfattet af studieordningens nationale del

Beståede uddannelseselementer ækvivalerer de tilsvarende uddannelseselementer ved andre uddannelsesinstitutioner, der udbyder uddannelsen.

Den studerende har pligt til at oplyse om gennemførte uddannelseselementer fra en anden dansk eller udenlandsk videregående uddannelse og om beskæftigelse, der må antages at kunne give merit. Uddannelsesinstitutionen godkender i hvert enkelt tilfælde merit på baggrund af gennemførte uddannelseselementer og beskæftigelse, der står mål med fag, uddannelsesdele og praktikdele. Afgørelsen træffes på grundlag af en faglig vurdering.

Forhåndsmerit

Den studerende kan ansøge om forhåndsmerit. Ved forhåndsgodkendelse af studieophold i Danmark eller udlandet har den studerende pligt til efter endt studieophold at dokumentere det godkendte studieopholds gennemførte uddannelseselementer. Den studerende skal i forbindelse med forhåndsgodkendelsen give samtykke til, at institutionen efter endt studieophold kan indhente de nødvendige oplysninger.

Ved godkendelse af forhåndsmerit anses uddannelseselementet for gennemført, hvis det er bestået efter reglerne om uddannelsen.

6.2.2 Meritaftaler for fag omfattet af studieordningens lokale del

Beståede valgfri uddannelseselementer ækvivalerer de tilsvarende uddannelseselementer ved andre uddannelsesinstitutioner, som udbyder denne uddannelse såvel som ved andre uddannelser.

Forhåndsmerit

Der søges om forhåndsmerit, hvis den studerende har meritgivende uddannelseselementer, som enten udbydes af uddannelsen eller ikke udbydes af uddannelsen.

6.3 Kriterier for vurdering af studieaktivitet

Mødepligt

- Der er mødepligt på studiet og der føres protokol
- Ved fravær på over 15% vurderes om den studerende er studieaktiv
- Fraværprocenten vurderes tre gange pr. semester
- Konsekvensen af manglende fremmøde er, at man dels får skriftlig advarsel, bliver indkaldt til samtale og i yderste konsekvens kan blive erklæret studieinaktiv til SU styrelsen.

Øvrige

- Den studerende skal opfylde bundne forudsætninger jf. afsnit 5.1.2 og studiestartsprøven jf. afsnit 5.10 for at kunne deltage i eksamen. Ved manglende opfyldelse af disse vil det tælle som et eksamensforsøg.

Deltagelsespligt ud over undervisning

For at uddannelsens læringsmål/-udbytte kan nås, er der til visse studieelementer - ud over deltagelse i undervisningen - tilknyttet en deltagelsespligt, i form af fx

- aflevering/fremlæggelse af opgaver/projekter og
- mødepligt i form af fysisk tilstedeværelse

Før den studerende kan aflægge en eksamen, skal de aktiviteter på semestret som er omfattet af deltagelsespligt (obligatoriske aktiviteter) være godkendt.

Hvis deltagelsespligten ikke opfyldes og det er et forudsætningskrav for en eksamen, ligestilles den manglende opfyldelse med udeblivelse fra eksamen, og den studerende har brugt et eksamensforsøg. Indstilling til ny eksamen forudsætter opfyldelse af den oprindelige deltagelsespligt.

Det fremgår af afsnit 5.1.2, om der er obligatoriske aktiviteter, som forudsætningskrav for eksamen.

Studieaktivitet

En studerende, der ikke overholder ovenstående krav er ikke studieaktiv. Vurderes en studerende ikke-studieaktiv, vil den studerende ikke kunne indstilles til eksamen, og risikerer at miste sin SU.

Ved studieinaktivitet på 1 år vil den studerende blive udkrevet af studiet.

6.4 Dispensationsregler

Institutionen kan dispensere fra reglerne i den fælles del af studieordningen, der alene er fastsat af institutionerne, når det findes begrundet i usædvanlige forhold. Institutionerne samarbejder om en ensartet dispensationspraksis.

Uddannelsesinstitutionen kan fravige, hvad institutionen eller institutionerne selv har fastsat i studieordningen, hvis det er begrundet i usædvanlige forhold.

6.5 Klager

Klager over prøver

Eksamensklager skal indgives via internettet:

Dansk: www.easj.dk/eksamensklager

Engelsk: www.easj.dk/exam-appeals

Reglerne om klager over eksamen fremgår af kapitel 10 i eksamensbekendtgørelsen.

I eksamensbekendtgørelsen skelnes mellem klager over:

- eksaminationsgrundlaget mv., prøveforløbet og/eller bedømmelsen samt
- klager over retlige forhold.

De to former for klage behandles forskelligt.

Klage over eksaminationsgrundlaget mv. prøveforløbet og bedømmelsen

En eksaminand kan indsende en skriftlig og begrundet klage inden for en frist af 2 uger efter, at bedømmelsen af prøven er bekendtgjort på sædvanlig måde over:

- prøvegrundlaget, herunder prøvespørgsmål, opgaver og lignende, samt dets forhold til uddannelsens mål og krav
- prøveforløbet
- bedømmelsen

Klagen kan vedrøre alle prøver, herunder skriftlige, mundtlige samt kombinationer heraf samt praktiske eller kliniske prøver.

Klagen sendes til studielederen.

Klagen forelægges straks for de oprindelige bedømmere, dvs. eksaminator og censor ved den pågældende prøve. Udtalelsen fra bedømmerne skal kunne danne grundlag for institutionens afgørelse vedrørende faglige spørgsmål. Institutionen fastsætter normalt en frist på 2 uger for afgivelse af udtalelserne.

Umiddelbart efter at bedømmernes udtalelse foreligger, får klageren lejlighed til at kommentere udtalelserne inden for en frist af normalt en uge.

Afgørelsen træffes af institutionen på grundlag af bedømmernes faglige udtalelse og klagerens eventuelle kommentarer til udtalelsen.

Afgørelsen skal være skriftlig og begrundet, og kan gå ud på:

- tilbud om en ny bedømmelse (ombedømmelse) – dog kun ved skriftlige prøver
- tilbud om en ny prøve (omprøve)
- at den studerende ikke får medhold i klagen

Beslutes det, at der skal gives tilbud om en ombedømmelse eller omprøve, udpeger studielederen nye bedømmere. Ombedømmelse kan alene tilbydes i skriftlige prøver, hvor der foreligger materiale til bedømmelse, da nye bedømmere ikke kan (om)bedømme en allerede afholdt mundtlig prøve, og da de oprindelige bedømmers notater er personlige og ikke udleveres.

Går afgørelsen ud på tilbud om ombedømmelse eller omprøve, skal klageren informeres om, at ombedømmelse eller omprøve kan resultere i lavere karakter. Den studerende

skal, inden for en frist af 2 uger efter at afgørelsen er afgivet, acceptere tilbuddet. Der er ikke mulighed for at fortryde sin accept. Hvis den studerende ikke accepterer inden for fristen gennemføres ombedømmelse eller omprøve ikke.

Ombedømmelse eller omprøve skal finde sted snarest muligt.

Ved ombedømmelse skal bedømmerne have forelagt sagens akter: Opgaven, besvarelsen, klagen, de oprindelige bedømmeres udtalelser med klagers bemærkninger hertil samt institutionens afgørelser.

Bedømmerne meddeler institutionen resultatet af ombedømmelsen vedlagt en skriftlig begrundelse og bedømmelsen. Omprøve og ombedømmelse kan resultere i lavere karakter.

Hvis det besluttet at foretage en ny bedømmelse eller give tilbud om omprøve, gælder beslutningen alle de eksaminander, hvis prøven lider af samme mangel, som den der klages over.

Klagen skal sendes til studielederen senest 2 uger (14 kalenderdage) efter, bedømmelsen ved den pågældende prøve er meddelt. Hvis udløbet af fristen falder på en helligdag, er det den første hverdag derefter, som er fristudløbsdagen.

Der kan dispenseres fra fristen, hvis der foreligger usædvanlige forhold.

6.5.1 Anke

Klageren kan indbringe institutionens afgørelse vedrørende faglige spørgsmål for et ankenævn. Ankenævnets virksomhed er omfattet af forvaltningsloven, herunder om inhabilitet og tavshedspligt.

Anken sendes til studielederen.

Fristen for at anke er to uger efter eksaminanden er gjort bekendt med afgørelsen. De samme krav som ovenfor nævnt under klage (skriftlighed, begrundelse osv.) gælder også ved anke.

Ankenævnet består af to beskikkede censorer, der udpeges af censorformanden, en eksamensberettiget lærer og en studerende inden for fagområdet (uddannelsen), som begge udpeges af studielederen for uddannelsen.

Ankenævnet træffer afgørelse på grundlag af det materiale, som lå til grund for institutionens afgørelse og eksaminandens begrundede anke.

Ankenævnet behandler anken, og afgørelsen kan gå ud på:

- tilbud om ny bedømmelse ved nye bedømmere, dog kun ved skriftlige prøver
- tilbud om ny prøve (omprøve) ved nye bedømmere eller

- at den studerende ikke får medhold i anken.

Går afgørelsen ud på tilbud om ombedømmelse eller omprøve, skal klageren informeres om, at ombedømmelse eller omprøve kan resultere i lavere karakter. Den studerende skal, inden for en frist af 2 uger efter at afgørelsen er afgivet, acceptere tilbuddet. Der er ikke mulighed for at fortryde sin accept.

Hvis den studerende ikke accepterer inden for fristen gennemføres ombedømmelse eller omprøve ikke.

Ombedømmelse eller omprøve skal finde sted snarest muligt.

Ved ombedømmelse skal bedømmerne have forelagt sagens akter: Opgaven, besvarelsen, klagen, de oprindelige bedømmeres udtalelser med klagers bemærkninger hertil samt institutionens afgørelser.

Ankenævnet skal have truffet afgørelse senest 2 måneder – ved sommereksamen 3 måneder – efter at anken er indgivet.

Ankenævnets afgørelse er endelig, hvilket betyder, at sagen ikke kan indbringes for højere administrativ myndighed for så vidt angår den faglige del af klagen.

6.5.2 Klage over retlige forhold

Klage over retlige spørgsmål i afgørelser, der er truffet af bedømmerne i forbindelse med ombedømmelse eller omprøve eller ankenævnets afgørelse kan indbringes for Erhvervsakademi Sjælland inden for en frist af 2 uger fra den dag afgørelsen er meddelt klageren.

Klage over retlige spørgsmål i afgørelser, der er truffet af institutionen efter reglerne i eksamensbekendtgørelsen (fx inhabilitet, høring, om eksamensbekendtgørelsen er fortolket korrekt mv.) kan indgives til institutionen, der afgiver en udtalelse, som klageren skal have mulighed for at kommentere inden for en frist på normalt en uge. Institutionen sender klagen, udtalelsen og klagerens eventuelle kommentarer til Styrelsen for Videregående uddannelser og Uddannelsesstøtte. Fristen for indgivelse af klage til institutionen er 2 uger (14 kalenderdage) fra den dag, afgørelsen er meddelt klageren.

6.6 Økonomi

Alle aktiviteter der påføres den studerende skal betragtes som egenbetaling, med mindre andet er påført.